

عنوان مقاله:

تاثیر ایدئولوژی میرزای نائینی در تحولات مذهبی عصر مشروطه

محل انتشار:

دوفصلنامه مطالعات اندیشه معاصر مسلمین، دوره 6، شماره 12 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسندگان:

فاطمه حسین خراسانی - دانشجوی دکتری تاریخ، واحد محلات، دانشگاه آزاد اسلامی، محلات، ایران

امیر تیمور رفیعی - استادیار گروه تاریخ، واحد محلات، دانشگاه آزاد اسلامی، محلات، ایران

سید حسن قریشی - استادیار گروه تاریخ، دانشگاه پیام نور قم، قم، ایران

سید اصغر محمود آبادی - استاد گروه تاریخ، واحد محلات، دانشگاه آزاد اسلامی، محلات، ایران

خلاصه مقاله:

سلاطین قاجار درصدد آن بودند تا با القاء سایه خدا بودن خود در زمین، سال ها در پوشش مذهب، جان و مال و سرزمین مردم را به نام دفاع از مذهب، ملک شخصی خود تلقی کنند. علمای مشروطه خواه همچون نائینی با تکیه بر عناصر عقل، اصول فقه، قرآن و سنت، به اجتهاد در مفاهیم جدید گفتمان غربی در قالب نظام مشروطه پرداختند تا سازگاری کیش شیعه را با مفاهیم عقلی و تناسب شرع را با بعضی از اصول عقلی گفتمان غربی مانند آزادی، برابری، پارلمان، اکثریت آراء، فراندوم و نظایر آن نشان دهند؛ بنا بر این، تحولات تفکر دینی بر جنبش مشروطه حاکم شد و دولت مدرن بر پایه آموزه‌های دینی در ایران شکل گرفت و توسط رهبران روحانی چون علامه نائینی تثبیت شد میرزای نائینی با حمایت از نهضت مشروطه الگوی شکل حکومت را برای جلوگیری از استبداد قاجار، طراحی کرد. او استبداد دینی-مذهبی را خطرناک تر از استبداد برآمده از دربار تشریح کرد. او بر این باور بود که با قانون گذاری، مشارکت مردم و شورا، می توان از توانایی مذهب در عرصه سیاسی و اجتماعی رونمایی کرد. جستار حاضر در پژوهشی توصیفی - تحلیلی به بررسی تاثیر گذاری افکار نائینی می پردازد. ایشان با تفکیک مفهوم آزادی از رهایی، در مقابل کسانی که آزادی را در تعارض با مذهب می پنداشتند این تحول را رقم زد که تصور دین و مذهب بدون آزادی، جفا به مذهب و برداشت نادرست از دین است. نتایج تحقیق نشان می دهد که میرزای نائینی با طرح اصل مساوات که احکام و قوانین برای فقیر و غنی، رعیت و ارباب باید به تساوی اجرا شود، بانی تحول دیگری در عصر مشروطه شد.

کلمات کلیدی:

میرزای نائینی، استبداد دینی، آزادی، قانون گذاری، مساوات

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1388387>

